

KUMEAn raportti vuodesta 2017

Kuvailevan metatiedon asiantuntijatyöryhmän (KUMEA) ja MusaMelinda-työryhmän raportti vuodesta 2017

KUMEA-ryhmän toimenkuva

- Keskittyy kuvailevaan metatietoon
- Neuvonta- ja keskustelufoorumi kirjastojen kuvailevan metatiedon (luetteloinnin) parissa toimiville henkilöille ja muille kiinnostuneille
- Voyager- ja Aleph-luettelointi, RDA-kuvailuohjeet, MARC 21 -formaatti, auktoriteetteihin liittyvä ohjeistus sekä luettelointijärjestelmiin liittyvät määritykset. Päävastuu sisällönkuvailun ohjeistamisesta on ollut Sisällönkuvailuverkostolla
- Voyager-järjestelmän luettelointimoduuleihin sekä Aleph-luettelointiohjelmaan liittyvä testaus, virheraportointi ja kehittämis ehdotukset
- Kuvailusuositukset erityisesti Suomen Voyager- ja Aleph-kirjastoille ja myös muille kirjastoille Melinda-metatietovarannon laajentuessa
- Datamallien, formaattien, kuvailusääntöjen ja vastaavien metatiedon osa-alueiden kehityksen seuraaminen ja kehittämiseen osallistuminen
- Kuvailun koulutustarpeiden kartoitus ja koulutuksen suunnittelu

Työryhmän jäsenet toimikaudella 2016-2017

- Anne Andersson (Åbo Akademis Bibliotek)
- Ville Huhtala (Helsingin yliopiston kirjasto)
- Ulla Ikäheimo (Kansalliskirjasto / Kirjastoverkkopalvelut)
- Sirpa Janhonen (Varastokirjasto) (puheenjohtaja)
- Mervi Kivirinta (Diakonia-ammattikorkeakoulun kirjasto)
- Mirja Lampola (Aalto-yliopiston kirjasto)
- Eeva-Riitta Peltonen (Tampereen kaupunginkirjasto –Pirkanmaan maakuntakirjasto, syksystä 2017 lähtien Kansalliskirjasto / Kirjastoverkkopalvelut)
- Jaana Uurasjärvi (Eduskunnan kirjasto)
- Anne-Mari Salmela (Turun yliopiston kirjasto)
- Kukka-Maritta Taskinen (Savonia-ammattikorkeakoulun kirjasto)
- Kiti Vilkki-Eriksson (Kansalliskirjasto / Tutkimuskirjasto)

Viestintä/tiedotus

Tiedotuskanavana kirjastoverkolle on käytetty seuraavia sähköpostilistoja: voy-cat@helsinki.fi ja me-luettelooijat@helsinki.fi Jälkimmäinen lista on tarkoitettu kaikille kirjastojen kuvailutyötä tekeville ja kuvailutyöstä kiinnostuneille. Työryhmän julkistettavat pöytäkirjat ja valmiit ohjeistukset ovat vapaasti luettavissa Kumean Kiwi-alustalla (<https://www.kiwi.fi/pages/viewpage.action?pageId=21759871>). Ryhmän sisäistä viestintää varten on käytetty listaa: kumea-posti@helsinki.fi

Työryhmän toiminta vuoden 2017 aikana

Työryhmä kokoontui vuoden 2017 aikana kaikkiaan kymmenen (10) kertaa. Ryhmän pöytäkirjat ovat luettavissa: [Kokoukset 2017](#).

Kuvailun tiedotuspäivässä KUMEA-työryhmällä oli esitys Kuvailun keventämisestä. Kirjastoverkkopäivillä KUMEA järjesti työpajan nimellä "Kuvailen, siis löydän! Käytännön kuvailukysymyksiä" Työpaja oli täynnä, osallistujia yli 25 henkilöä. KUMEA osallistui kuvailuryhmien yhteiseen työpajaan 26.9.17.

Kokousasiat

Kokouksissa on käsitelty hyvin käytännönläheisiä kuvailukysymyksiä, kuten aikaisempinakin vuosina. Kuvailustandardityöryhmä kävi vuoden aikana läpi RDA-ohjeistuksia, suomalaisia sovellusohjeita sekä teki kevennysehdotuksia. KUMEA työryhmä kommentoi pyynnöstä näitä ehdotuksia sekä teki omia ehdotuksia Kuvailustandardityöryhmän käsiteltäväksi. KUMEA työsti ohjelmaa Kuvailun tiedotuspäivään ja Kirjastoverkkopäiville ja näitä tilaisuuksia ideoitiin kokouksissa.

- RDA:n käyttöönotto: Kansallisen kirjastoaineistojen kuvailun ohjausryhmän laatimien RDA-linjausten kommentointi ja tarkennuksien tekeminen, kansallisten linjausten laatiminen Melinda-metatietovarannon kuvailussa sekä suomalaisten esimerkkien laadinta RDA-sääntötekstiin.
- RDA:n käyttöönottoon liittyvien toimenpiteiden tekemistä jatkettiin vuoden 2017 aikana: aineistokohtaiset ohjeet ja Melindan tallennusalat.
- Melindan kuvailukäytäntöjen linjaukset primaari- ja poimintaluettelointiin sekä konversiossa syntyneiden hybriditietueiden käsittelyyn.
- BookWhere -poimintaluettelointiin konversioiden testaaminen ja kommentointi
- Kirjastoista tulleisiin kysymyksiin vastaaminen, esimerkiksi MARC 21 formaatin soveltaminen RDA-kuvailusääntöihin eri aineistotyyppien osalta.
- Kuvailusääntöjen ja formaatin soveltaminen yleensä
- MARC 21 -sovellusohjeen päivittäminen RDA-muotoiseksi ja sen ylläpito.
- Metatietosanaston kehittämiseen osallistuminen.
- Tapahtumien suunnittelu: Kuvailupäivä, Kirjastoverkkopäivät, joissa molemmissa oli KUMEA työryhmän koostamaa ohjelmaa
- Finna hakujen/MARC21-formaatin/RDA-kuvailusääntöjen "synkronoinnin" seuranta
- Tiedottaminen tulevista kokouksista ja koulutuksista, jotka ovat Melindan tuottajille suunnattuja.

Vuodelle 2018

- Yhteistyö muiden kuvailun asiantuntijaryhmien kanssa

- RDA-kuvailuohjeet ja linjaukset, RDA-kouluttaminen ja ohjeiden jalkauttaminen kirjastokentälle
- RDA Toolkitin rakenne uudistuu: ohjeistusten päivittäminen
- Verkkoaineiston kuvailuohje
- MARC21-formaatin esimerkkien tarkastaminen
- Metadatan ja Finnan suhde
- Melindan laajeneminen: eri kuvailukäytäntöjen yhtenäistäminen
- Metatietosanaston kehittämiseen osallistuminen
- Käyttöoikeuksien metatieto ja sen ohjeistaminen kirjastoille
- Tutkimusdatan kuvailu
- Eri tietomallien ja kuvailusääntöjen (mm. BIBFRAME ja RDA) kansainvälisen kehityksen seuraaminen ja kansallinen kehittäminen
- Uuden kirjastojärjestelmän hankintaan liittyvät kuvailuasiat

Kuvailevan metatiedon asiantuntijaryhmällä on hyvin laaja ja monitahoinen toimiala. Yhteistyö eri ryhmien ja asiantuntijatahojen kanssa on edelleen tärkeää.

Metatietovarannon musiikkityöryhmä MusaMelinda

MusaMelinda-työryhmä toimii Kuvailevan metatiedon asiantuntijaryhmän yhteydessä. Sen tarkoituksena on luoda yhteiset periaatteet musiikkiaineiston kuvailulle metatietovarantoon.

Musiikkityöryhmän jäsenet 2016-17:

- Ilkka Haataja, Taideyliopiston Sibelius-Akatemian kirjasto (puheenjohtaja)
- Ilona Heinonen, Tampereen kaupunginkirjasto
- Heli Pohjola, Raision kaupunginkirjasto
- Tiina Tolonen, Oulun ammattikorkeakoulun kirjasto
- Tommi Viitamies, Helsingin kaupunginkirjasto
- Ulla Ikäheimo, Kansalliskirjasto, Kirjastoverkkopalvelut (sihteeri)
- Tarja Mäkinen, Kansalliskirjasto, Kirjastoverkkopalvelut
- Katerina Sornova, Kansalliskirjasto, Tutkimuskirjasto

Työryhmän tavoitteet:

- Melindan musiikkiaineiston kuvailun periaatteiden määrittely ja kehittäminen sekä suositusten ylläpito
- Datamallien, formaattien, luettelointisääntöjen ja vastaavien metatieto-osa-alueiden (RDA, Bibframe ym.) kehityksen seuraaminen ja kehittämiseen osallistuminen musiikkiaineiston kannalta
- Musiikin luetteloinnin koulutustarpeiden kartoitus ja mahdollinen kouluttaminen

Ryhmä toimii kiinteässä yhteistyössä musiikin luokitus- ja luettelointiryhmä Luumun kanssa.

MusaMelinda piti vuoden aikana viisi lähikokousta. RDA-kuvailuun siirtyminen työllisti ryhmää, koska RDA-kuvailuohjeet vaikuttavat musiikkiaineiston kuvailuun ja hakuihin jossain määrin enemmän kuin muun aineiston kuvailuun. Kuvailu alkoi varsinaisesti vasta huhtikuussa 2016 tehdyn RDA-konversion jälkeen. Musiikkiaineiston RDA-kuvailun pikaohje valmistui syksyllä, mutta varsinainen laaja sovellusopas on edelleen tekeillä.

Musiikin pääesittäjäys ja sen merkitseminen RDA-kuvailuun nousi valtakunnalliseksi keskustelun aiheeksi. Uusien sääntöjen mukaan esittäjästä ei voi tehdä pääkirjausta, mikä vaikuttaa erityisesti yleisten kirjastojen populaarimusiikin tiedonhakuun. Aiheesta järjestettiin laaja musiikkikirjastojen kokous 14.3. Kirjastojärjestelmien kanssa sovittiin järjestelystä ja siirtymäajasta huhtikuulle 2017.

Vuonna 2017 jatketaan RDA-sovellusoppaan tekoa ja ohjeiden päivittämistä. Ryhmä kommentoi Melindan musiikkiaineiston käsittelyä, erityisesti osakohteita, asiasanoitusta ja mahdollisia toimija- ja teosauktoriteetteja. Yhteistyö muiden kuvailuryhmien kanssa on erittäin tärkeää.

[MusaMelinda-työryhmän sivut](#)